

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 206/2015-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. apríla 2015 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group, Štefanovičova 4, Bratislava, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Legal Cases s. r. o., Ružová 265, Dunajská Streda, konajúcou prostredníctvom konateľky a advokátky JUDr. Mgr. Ingrid Gyökeresovej, vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5 Co 182/2013 z 24. septembra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. marca 2015 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group, Štefanovičova 4, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 182/2013 z 24. septembra 2014 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla:

«Na Okresnom súde v Nitre bolo pod sp. zn. 8C/41/2012 vedené v právnej veci žalobcu 1. rade [REDAKOVANÉ]..., žalobcu v 2. rade [REDAKOVANÉ]..., žalobcu v 3. rade [REDAKOVANÉ]... (ďalej aj ako „žalobcovia“) voči žalovanému v 1. rade [REDAKOVANÉ]... a žalovanému v 2. rade KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group... súdne konanie o nemajetkovú ujmu, v ktorom sa žalobcovia domáhali, aby súd žalovaných v 1. a 2. rade zaviazal spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi v 1. rade 10.000 Eur, žalobcovi v 2. rade 10.000 Eur a žalobcovi v 3. rade 10.000 Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, a to všetko k rukám žalobcu v 1. rade (ďalej len „súdne konanie“).

Okresný súd v Nitre svojím rozsudkom sp. zn. 8 C/41/2012-151 zo dňa 15. 04. 2013 v uvedenom súdnom konaní rozhodol tak, že žalovaných v 1. a 2. rade zaviazal spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi v 1. rade 10.000 Eur, žalobcovi v 2. rade 10.000 Eur a žalobcovi v 3. rade 10.000 Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, a to všetko k rukám žalobcu v 1. rade.

Voči uvedenému rozsudku prvostupňového súdu podal žalovaný v 2. rade odvolanie, o ktorom Krajský súd v Nitre ako odvolací súd dňa 24. 09. 2014 rozhodol rozsudkom sp. zn. 5 Co/182/2013-277 tak, že Rozsudok Okresného súdu v Nitre, sp. zn. 8 C/41/2012-151 zo dňa 15. 04. 2013 potvrdil...

Podľa názoru sťažovateľa, Krajský súd v Nitre pri svojom rozhodovaní o odvolaní sťažovateľa, v rámci ktorého potvrdil prvostupňový rozsudok Okresného súdu v Nitre, sa ústavnou zásadou zakotvenou v čl. 144 ods. 1 v spojení s čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústavy“) neriadil a tak porušil ústavné princípy obsiahnuté v čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy, vylučujúce diskrimináciu sťažovateľa, keď uložil sťažovateľovi povinnosti nad rozsah zákonom určenej povinnosti, ktorá mu z vnútroštátnych právnych predpisov nevyplynula, a tým porušil jeho právo vlastníť majetok zaručené v čl. 20 ods. 1 ústavy, právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“). ...

Žalobcovia sa v súdnom konaní domáhali voči sťažovateľovi, ako poisťovateľovi, náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Obč. zák., ktorá im bola spôsobená usmrtením ich blízkej osoby žalovaným v 1. rade v dôsledku dopravnej nehody, ktorú zaviniť žalovaný v 1. rade.

Žalobcovia pasívnu legitimáciu sťažovateľa zdôvodnili tým, že sťažovateľ je poisťovateľom v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „ZoPZP“), ktorý na základe poistnej zmluvy uzatvorenej so žalovaným v 1. rade ako poistníkom, poskytoval v čase dopravnej nehody poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Pod ust. § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP o náhrade škody (podľa ust. § 420 a nasl. Obč. zák.) možno podľa názoru žalobcov eurokonformným výkladom subsumovať aj náhradu nemajetkovej ujmy, t. j. zásah do osobnostných práv žalobcov (usmrtením ich blízkej osoby) žalovaným v 1. rade, upravených v ust. § 11 a nasl. Obč. zák.

Prvostupňový i druhostupňový súd sa správnym názorom žalobcov stotožnili a dospeli k právnemu záveru, že s použitím eurokonformného výkladu pojmov „náhrada škody, škoda na zdraví“ v cit. ustanoveniach ZoPZP s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13

ods. 2 Obč. zák., ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP.

Stážovateľ v konaní poukázal na rad právnych skutočností, z ktorých vyplynulo, že z hľadiska súčasne platnej vnútroštátnej legislatívy nie je možné subsumovať pod ust. § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP, podľa ktorého poisťovateľ (stážovateľ) poskytuje poistenému náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení (podľa ust. 442-449 Obč. zák.), aj nároky nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Obč. zák., ktoré preukazoval v súdnom konaní aj početnými rozsudkami slovenských a českých súdov vrátane Uznesenia Ústavného súdu ČR č. III. ÚS 8/06 a rozhodnutia NS SR 4 Cdo 168/2009 zo dňa 20.04.2011, ktoré dodnes nebolo prekonané žiadnym rozhodnutím najvyššieho súdu. Uviedol tiež, že zo smerníc EÚ zaoberajúcich sa poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami nevyplývajú bez ďalšieho nároky v rozsahu krytia aj nemajetkovej ujmy zo zákonného poistenia motorových vozidiel, a v tomto rozsahu smernice EÚ ani neboli transponované Slovenskou republikou do jej vnútroštátneho právneho poriadku. Túto skutočnosť napokon potvrdila aj Slovenská republika vo svojom stanovisku vo veci „Haasová“, v konaní o prejudiciálnej otázke o výklade komunitárneho práva (smernice EÚ) pred Európskym súdnym dvorom, sp. zn. C-22/12, keď uviedla, že zámerom štátu nebolo zahrnúť do platného ZoPZP aj náhradu nemajetkovej ujmy uplatniteľnú pozostalými podľa § 11 a nasl. Obč. zák. a podľa jej názoru takáto povinnosť zahrnutia nemajetkovej ujmy do platného ZoPZP Slovenskej republiky ani zo samotných smerníc EÚ nevyplývala.

Podľa názoru stážovateľa, aj keby takýto rozsah poistného krytia smernice stanovili, smernice EÚ nie sú priamo aplikovateľné všeobecným súdom členského štátu EÚ na ukladanie práv a povinností fyzickým a právnickým osobám a keďže v takomto rozsahu do vnútroštátnych predpisov neboli transponované, nie je možné stážovateľa zaviazat' k povinnosti, ktorá mu z vnútroštátneho právneho predpisu nevyplývala. Nepriamy účinok smerníc na eurokonformnej interpretácii vnútroštátneho práva je možný len vtedy, ak nie je v rozpore s vnútroštátnym právom. Keďže nároky pozostalých po obetiach dopravných nehôd na uplatnenie nemajetkovej ujmy vnútroštátne právo vo svojom ZoPZP neumožňuje uspokojiť, uplatnenie eurkonformného výkladu v takomto rozsahu by bolo contra legem.

Preto takýto nárok žalobcov nie je možné podľa názoru sťažovateľa z povinného zmluvného poistenia žalovaného v I. rade uhradiť sťažovateľom.

Súdy k tejto argumentácii sťažovateľa neprihliadli. Svoje rozhodnutie opreli o Smernice Rady 72/166/EHS - čl. 3 ods. 1 Smernice Rady 72/166/EHS z 24. 4. 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami (prvá smernica): „Každý členský štát prijme v súlade s článkom 4 všetky primerané opatrenia, aby zabezpečil, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území je pokrytá poistením“..., a č. 90/232/EHS - čl. 1 ods. 1 Smernice Rady 90/232/EHS zo dňa 14. 05. 1990 (tretia smernica): „poistenie uvedené v ČL 3 ods. 1 prvej smernice bude pokrývať zodpovednosť za ujmu na zdraví spôsobenú všetkým cestujúcim, okrem vodiča, vyplývajúcu z prevádzky vozidla“. Z kontextu týchto smerníc však nevyplývalo bez ďalšieho, že by sa poistné krytie malo vzťahovať aj na nároky z ochrany osobnosti a v takomto rozsahu by mali byť transponované do vnútroštátneho poriadku SR. ...

Napriek tomu, že o nemožnosti podriadenia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy pod škodu podľa ZoPZP rozhodol už NS SR v konaní sp. zn. 4 Cdo 168/2009¹, ako aj ďalšie súdy, ktoré jednoznačne vyriekli obsahovú i právnu odlišnosť týchto dvoch právnych inštitútov - „škoda“ a „nemajetková ujma“ (napr. Usnesení ÚS ČR - III. ÚS 8/06)²; Krajský súd v Nitre, odkloniac sa od právneho názoru týchto súdov, dospel k záveru, že eurokonformným výkladom možno škodu podľa § 420 a nasl. Obč. zák. považovať za nemajetkovú ujmu podľa § 11 Obč. zák.

Podľa názoru sťažovateľa prijatie eurokonformného výkladu náhrady škody v rozsahu zahrnutia aj náhrady nemajetkovej ujmy, je contra legem... ZoPZP taxatívne vo svojich ustanoveniach odkazuje len na náhradu škody na zdraví, nákladov pri usmrtení a z imateriálnej ujmy pokladá za odškodniteľnú ujmu bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia. Iné nároky z nemajetkovej ujmy neumožňuje odškodniť. ...

S uvedeným sa stotožnili vo svojej rozhodovacej činnosti aj vnútroštátne súdy, napr. rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13 Co/39/2012 z 06. 03. 2012, rozhodnutie NS SR z 20. 04. 2011, sp. zn. 4 Cdo/168/2009, rozhodnutie Okresného súdu

v Trnave... č. k. 21 C/15/2011, rozhodnutie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 12 Co/89/2013 zo dňa 26. 06. 2014, etc. ...

Smernice ES nemajú však priamy účinok a nie sú adresované pre jednotlivcov, obmedzujú sa iba na vymedzenie cieľa pre členské štáty. ...

Priama aplikácia smerníc EU prichádza do úvahy len v sporoch, kde je odporcom členský štát! Priama aplikácia smerníc nesmie mať za následok uloženie povinnosti fyzickej alebo právnickej osobe. ...

Ak odvolací súd dospel k právnemu záveru, že uvedené smernice upravujú povinnosť členských štátov zahrnúť do náhrady škody podľa vnútroštátneho práva aj náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu Sila nasl. Obč. zák., mal zároveň riadiac sa čl. 144 ods. 1 v spojení s čl. 152 ods. 4 Ústavy SR konštatovať, že vnútroštátne právo neumožňuje považovať náhradu škody zároveň za nemajetkovú ujmu. Ust. § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP nebolo doplnené o úhradu nemajetkovej ujmy podľa § 11 a nasl. Obč. zák. Vzhľadom na to, že v takomto rozsahu neboli smernice EU transponované do vnútroštátneho poriadku SR (ZoPZP), čo potvrdila vo svojom stanovisku samotná Slovenská republika, nie je možné prijať ani eurokonformny výklad ust. § 4 ods. 2 písm. aj ZoPZP v rozsahu zahrnutia náhrady nemajetkovej ujmy pod náhradu škody, nakoľko takýto výklad by bol v rozpore s platným právom SR. Priamy účinok smerníc EU je voči fyzickým a právnickým osobám vylúčený.»

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky, a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5 Co/182/2013 zo dňa 24. 09. 2014, porušené bolo.

2. Ústavný súd zrušuje rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 24. 09. 2014 sp. zn. 5 Co/182/2013 a vracia vec krajskému súdu na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Nitre je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia a to do jedného mesiaca odo dňa nadobudnutia právoplatnosti nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľa.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo,

ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

Z obsahu sťažnosti, ako aj navrhovaného petitu vyplýva, že sťažovateľka sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu, ktorým bol v odvolacom konaní potvrdený rozsudok Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) č. k. 8 C 41/2012-151 z 15. apríla 2013 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“).

Predmetom označeného súdneho konania boli nároky žalobcov v 1. až 3. rade na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do ich osobnostných práv, konkrétne práva na súkromný a rodinný život v zmysle § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka. K uvedenému zásahu malo dôjsť úmrtím manželky žalobcu v 1. rade a matky žalobcov v 2. a 3. rade pri dopravnej nehode, ktorú zaviniť žalovaný v 1. rade. Žalobcovia si uplatňovali a okresný súd im priznal uplatňované nároky voči žalovanému v 1. rade a solidárne s ním aj voči sťažovateľke ako žalovanej v 2. rade, u ktorej mal žalovaný v 1. rade uzatvorenú zmluvu o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Pasívnu legitimáciu sťažovateľky okresný súd aj krajský súd odôvodňovali tým, že eurokonformným výkladom je nutné náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka považovať za škodu na zdraví v zmysle § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení

niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 381/2001 Z. z.“), čím je daná povinnosť sťažovateľky ako poistiteľa poskytnúť plnenie žalobcom ako poškodeným.

Podstatou sťažnostnej argumentácie sťažovateľky je namietanie nesprávnych právnych záverov okresného súdu a krajského súdu v otázke výkladu ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z., a tým ustálenie pasívnej vecnej legitímácie sťažovateľky vo vzťahu k žalobcami uplatňovaným nárokom.

Ústavný súd poznamenáva, že medzi právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jemu porovnateľným právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadných odlišností, a prípadné porušenie uvedených práv je preto potrebné posudzovať spoločne.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach

došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a tiež by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Vychádzajúc z uvedených právnych názorov ústavný súd na účely posúdenia opodstatnenosti sťažnosti preskúmal namietaný rozsudok krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu.

Krajský súd v relevantnej časti svoj rozsudok odôvodnil takto:

«Súd prvého stupňa nielen vecne správne rozhodol o nároku navrhovateľov na nemajetkovú ujmu a jej výške, ale v odôvodnení sa aj správne argumentačne vypořiadal so skutkovým stavom i právnym posúdením, preto sa odvolací súd obmedzuje na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozsudku a zároveň na zdôraznenie správnosti preskúmaného rozhodnutia dopĺňa ďalšie dôvody, ktoré sú reakciou na odvolanie odporcu v 2. rade na závery súdu prvého stupňa, pričom zdôrazňuje, že právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako neoddeliteľnej súčasť práva na spravodlivý súdny proces neznamená povinnosť súdu dať odpoveď na všetky argumenty účastníka, ale len na argumenty zásadného významu, t. j. pre vec rozhodujúce.

Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie rozsudku súdu prvého stupňa z hľadiska pasívnej legitímácie odporcu v 2. rade, t. j. existencie jeho povinnosti hradiť nemajetkovú ujmu z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

Zákon č. 381/2001 Z. z. v ust. § 15 od 01. 01. 2002 zaviedol všeobecný priamy nárok poškodeného na náhradu škody proti poisťovateľovi zodpovednej osoby (action direct) tak, ako to poznajú všetky obdobné právne úpravy v Európe, preto v prípade škody spôsobenej

prevádzkou motorového vozidla si poškodený môže vybrať, či nárok na náhradu škody uplatní voči škodcovi (poistenému) alebo voči poisťovateľovi alebo voči obidvom súčasne (solidárne). Vo vzťahu k poisťovni ide o špecifické právo poškodeného na výplatu plnenia za poisteného škodcu, a to vo výške (v tom rozsahu), v akom za škodu zodpovedá poistený škodca, pričom predpokladom vzniku povinnosti poisťiteľa plniť je preukázanie zodpovednosti poisteného za škodu, ktorá poškodenému vznikla.

Právny vzťah medzi navrhovateľmi a odporcom v 2. rade je založený osobitným zákonom č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (§ 15), v ktorom navrhovatelia ako poškodení uplatňujú voči odporcovi v 2. rade ako poisťiteľovi odporcu v 1. rade nárok na náhradu škody (poistného plnenia) v rozsahu podľa cit. zákona a poistných podmienok.

Z poistenia zodpovednosti má poistený právo, ak ku škodnej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa § 4 ods. 2 cit. zákona a podľa poistných podmienok, t. j. uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody, o. i. škody na zdraví a nákladov pri usmrtení (§ 4 ods. 2 písm. a/). V § 15 cit. zákona je ustanovené, že poškodený má právo uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi zodpovednej osoby.

Súčasťou náhrady škody (ujmy) spôsobenej na zdraví sú nielen ujmy majetkovej povahy (náhrada nákladov spojených s liečením, strata na zárobku a pod.), ale aj nemajetkové ujmy na základe výslovného znenia zákona, akými sú napr. bolesti a sťaženie spoločenského uplatnenia (§ 444 OZ), ktoré sa odškodňujú v peniazoch. Právna teória prisudzuje zmysel škody (inej než materiálnej) aj iným ujám nemajetkovej povahy, ktoré môžu vzniknúť z porušenia práva v dôsledku zásahu do inej než majetkovej sféry poškodeného, t. j. ujám imateriálnym, morálnym, citovým, za ktoré prináleží poškodenému peňažná náhrada (odškodnenie). Aj podľa právnej úpravy poistenia občianskej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel v smerniciach (Smernica Rady č. 72/166/EHS, Smernica č. 90/232/EHS, Smernica č. 2000/26/ES) sú členské štáty povinné prijať všetky primerané opatrenia zabezpečujúce, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho

území bola pokrytá poistením s cieľom ochrany poistených strán a potenciálnych obetí nehôd a aby akékoľvek škody a ujmy v oblasti povinného poistného krytia cestujúcich motorových vozidiel nezostali neuhradené.

Pri výklade pojmu škoda z hľadiska zákona č. 381/2001 Z. z. je treba vychádzať z toho, ako tento pojem poníma komunitárne právo. Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú škodu, tak i nemajetkovú ujmu, ktorú považuje za nemajetkovú škodu.

S použitím eurokonformného výkladu pojmov „náhrada škody“, škoda na zdraví“ v citovaných ustanoveniach zákona č. 381/2001 (§ 4 ods. 1, 2, 4 a § 15 ods. 1) a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel - sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody (ako poškodeným), za ktorú možno priznať náhradu (zadosťučinenie) peňažnou formou podľa § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka - ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zák. č. 381/2001 Z. z. Požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2, 3 OZ preto spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti odporcu v 1. rade za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa cit. zákona.

Pokiaľ ide o účastníkmi uvádzané konanie pred ESD č. C-22/12 vo veci Kataríny Haasovej proti [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], odvolací súd poukazuje na to, že ESD o prejudiciálnej otázke rozhodol dňa 24. októbra 2013, kedy bol vydaný rozsudok v znení, že jednotlivé ustanovenia smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. A keďže zodpovednosť poisteného, ktorá podľa vnútroštátneho súdu v tomto prípade vyplýva z § 11 a 13 OZ, vznikla na základe dopravnej nehody a mala občianskoprávnú povahu, nič nenasvedčuje tomu, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na

ktoré odkazujú smernice Rady č. 72/166/EHS z 24. 04. 1972 a jej ďalšie zmeny 84/5/EHS z 30. 12. 1983, 2005/14/ES z 11. 05. 2005 a 90/232/EHS zo 14. 05. 1990.

Rozsudok Súdneho dvora je záväzný odo dňa vyhlásenia nielen pre súd, ktorý podal prejudiciálnu otázku, ale aj pre súdy, ktoré budú rozhodovať v tej istej veci o opravných prostriedkoch. Samozrejme pre ďalšie takéto prípady rozsudok zaväzuje všetky súdy členských štátov „pro futuro“.

Z uvedených skutočností nepochybne vyplýva, že pasívna legitímácia odporcu v 2. rade je daná, preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil.»

Ústavný súd po oboznámení sa s rozsudkom okresného súdu a napadnutým rozsudkom krajského súdu dospel k záveru, že sťažnostná argumentácia sťažovateľky nie je spôsobilá spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu. Ústavný súd konštatuje, že krajský súd sa relevantne vysporiadal so všetkými skutočnosťami rozhodnými v danej veci a odvolacími námietkami sťažovateľky a svoje závery dostatočne odôvodnil, tak ako sú citované. Ústavný súd preto nezistil, že by krajským súdom aplikovaný postup pri zistení a hodnotení skutkového stavu veci a pri ustálení právnych záverov mohol zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do namietaného rozsudku v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy.

Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

Keďže ústavný súd nezistil možnosť sťažovateľkou namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom

krajského súdu, odmietol sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 20 ústavy ústavný súd poznamenáva, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavno-procesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08).

Ústavný súd nezistil možnosť porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako ani práva čl. 6 ods. 1 dohovoru) rozsudkom krajského súdu a sťažnosť v tejto časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Odmietnutie ďalšej časti sťažnosti, ktorou sťažovateľka namieta porušenie základného práva podľa čl. 20 ústavy, je len nevyhnutným dôsledkom vyplývajúcim zo vzájomného vzťahu medzi právami hmotno-právneho charakteru a ústavnoprocesnými princípmi z perspektívy ich možného porušenia (rovnako III. ÚS 316/2011).

Ústavný súd preto odmietol sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sťažovateľky v celom rozsahu sa ústavný súd ďalšími jej nárokmi nezaoberal.

K tomuto rozhodnutiu sa podľa § 32 ods. 1 zákona o ústavnom súde pripája odlišné stanovisko sudcu Milana Lalička.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. apríla 2015